

Wob-documenten

Uit wob-documenten blijkt dat het Rijk massale controle uitvoert op media en burgers. Het Rijk keerde zich tijdens de 'pandemie' tegen burgers en werkte kritische geluiden tegen in samenwerking met de pers, big tech en influencers. Er werd zelfs een "desinformatie alliantie" opgetuigd.

Daniël van der Tuin

Mar 11

20

22

Wat velen al langer vermoedden blijkt harde realiteit: uit wob-documenten komt naar voren dat een groot aantal ministeries betrokken is bij het tegenwerken van kritiek op het regeringsbeleid. Het Rijk heeft tijdens de 'pandemie' uiteenlopende technieken gebruikt om kritische journalisten en burgers verdacht te maken en de mond te snoeren. Tegelijkertijd werd een groot verhaal voor gedragsbeïnvloeding uitgerold. Dit blijkt uit onderzoek van Cees, Van der Vegt en Aukema.

De afgelopen twee jaar hebben miljoenen burgers in meer of mindere mate ervaren dat ze belemmerd werden in het uiten van hun mening over de coronapandemie. Maar het was niet altijd duidelijk hoe deze tegenstand gecoördineerd werd. Of het nu ging om het uiten van kritiek op social media, het stellen van kritische vragen aan medeburgers of het bezoeken van een demonstratie; het was een grote uitdaging om tegen de stroom in te zwemmen, ook wanneer standpunten genuanceerd en feitelijk werden onderbouwd.

De staat spoort kritische geluiden op en werkt ze tegen

Het wob-onderzoek van Cees, Van der Vegt en Aukema laat andermaal zien dat het Nederlandse ambtenarenapparaat in de ban was van het bedwingen van een "onzichtbare vijand". Na het uitroepen van de pandemie zagen de instanties blijkbaar een belangrijke taak voor zichzelf weggelegd om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen. Om dit te realiseren, ontstond een innige verstrengeling tussen het Rijk, de media en grote techbedrijven zoals YouTube, LinkedIn en Facebook.

Meeslepende verhalen om regeringsbeleid te realiseren

Om de vermeende "onzichtbare vijand" te onderwerpen, gebruikte het Rijk verschillende narratieven. Deze grootse verhaallijnen werden gebruikt om burgers in een gewenste richting te duwen, hun gedrag te beïnvloeden en uiteindelijk nieuwe sociale normen te stellen. Zo valt op te maken uit de vrijgegeven documenten. De situatie rond de mondkemperplicht is een illustrerend voorbeeld van zogenaamde 'social engineering'; niemand geloofde in de maskers en toch gingen burgers elkaar hier onderling op controleren.

Veel ambtenaren die meewerkten aan de gedragsbeïnvloeding geloofden waarschijnlijk zelf dat ze een belangrijke missie hadden, want ook zij kregen van de regering te horen dat de samenleving in groot gevaar verkeerde. Na twee jaar is echter volstrekt duidelijk dat de hoofdoelen aan de politieke top weinig met virusbestrijding te maken hadden. Alles wijst op het CTB als één van de primaire doelen. Dit is feitelijk een burgercontrolesysteem in wording, waarmee men in Brussel in de nabije toekomst heel wat van plan is.¹

Defensie als bewaker van regeringsbeleid

De onderzoekers ontdekten dat het overheidsnarratief onder meer bewaakt wordt door het Land Information Manoeuvre Centrum (LIMC). Deze eenheid van Defensie constateerde bijvoorbeeld in augustus 2020 dat er in de samenleving een groeiend anti-regeringssentiment opkwam. Hierop uitte de militaire eenheid haar bezorgdheid dat het toenemende verzet tegen de coronamaatregelen zou doorsijpelen in de traditionele media.

Ongezonde verstrengeling van het Rijk en de media

Tijdens de coronacrisis werd al snel een ongezonde verstrengeling tussen de staat en de media zichtbaar. Hier moet echter nog veel onderzoek naar worden gedaan, omdat vrijwel alle betrokkenen hun mond houden of het van binnenuit eenvoudigweg anders ervaren. Het Wob-onderzoek geeft alvast een inkijkje in de gevaarlijke relatie tussen pers en staat. Zij ontdekten bijvoorbeeld dat het RIVM haar mediaoptredens zeer rigide regisseert.

RIVM voerde regie over interviews en documentaires

Uit de wob-documenten komt naar voren dat het RIVM weinig interesse heeft in onafhankelijke journalistiek: het draait allemaal om het imago van het RIVM als 'wetenschappelijk baken' in tijden van crisis. Een voorbeeld hiervan is een gearrangeerd interview met directeur-generaal Brug bij "Buitenhof", dat wordt aangegrepen om de zichtbaarheid te vergroten en 'het eigen verhaal' te vertellen.

Tevens wordt een documentairemaker op de werkvloer bij het RIVM toegelaten met de bedoeling een beeldverslag te maken van 'de wetenschap die heeft geleid tot de crisisaanpak'. Bij de documentaire mogen geen beelden worden gebruikt zonder de toestemming van het RIVM. In de correspondentie wordt naar voren gebracht dat de documentairemaker geen 'journalistiek belang' had.

Het beeld ontstaat dat het imago van het rijksinstituut op moest worden gepoetst, nadat het in het begin van de crisis flinke beschadiging had opgelopen. De gang van zaken bij het RIVM lijkt exemplarisch voor wat we dagelijks zagen gebeuren tijdens de crisis: de media fungeerde als spreekbuis van de staat en was niet onafhankelijk of objectief.

Het Rijk huurde influencers in om het grote verhaal te vertellen

Er zijn de afgelopen twee jaar in de media veel voorbeelden voorbij gekomen van merkwaardige en zelfs extremistische uitlatingen door BN'ers, influencers en ervaringsdeskundigen. Uit het onderzoek komt naar voren dat er een duidelijke strategie lag om personen buiten de overheid in te schakelen om het "grote verhaal voor gedragsbeïnvloeding" te vertellen.

Vermoedelijk is er inmiddels een waslijst aan bekende namen die zich door het Rijk lieten betalen. Maar alleen van de influencers Sofiane Boussaadia (Boef), Ali Bouali (Ali B.) en Famke Louise is officieel bekend dat zij gezamenlijk 55 duizend euro betaald kregen voor een aantal video's rond de campagne "alleen samen".² Rapper Boef heeft overigens recent spijt betuigd van zijn deelname en de inkomsten aan een goed doel geschonken.³

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

Ook het Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) speelt een rol in het monitoren van kritische geluiden in de maatschappij. De wob-documenten laten zien dat deze eenheid voortdurend informatie over journalisten, politici en influencers doorspeelt aan het ministerie van VWS. Dit gebeurde in de vorm van zogenaamde omgevingsanalyses.

In deze analyses wordt de impact van een groot aantal influencers en politici gevolgd, waaronder Maurice de Hond, Hans van Tellingen, Caroline van der Plas en Fleur Agema. Een gedeelte van de

omgevingsanalyses is terug te vinden in de wob-documenten. Het weblog Geenstijl wist echter de hand te leggen op tientallen van zulke analyses, waarvan er dagelijks drie werden gemaakt.⁴ Diverse ministeries strijden tegen onwelgevallige meningen

Het onderzoeksteam constateert dat social media geen vrij podium biedt voor burgers. De autoriteiten hebben namelijk een duidelijke strategie om "desinformatie" op social media aan te pakken. In werkelijkheid gaat het hierbij niet om het tegengaan van misleidende informatie. Het gaat vooral om het tegenwerken van kritiek op het regeringsbeleid.

Een groot aantal entiteiten bleek betrokken te zijn bij het aanpakken van ongewenste meningen, waaronder de ministeries van Binnenlandse Zaken, Defensie, Justitie, Volksgezondheid, Economische Zaken en Onderwijs. Mogelijk zitten afgevaardigden van deze ministeries samen in de "desinformatie alliantie", waarover in de wob-documenten wordt geschreven.

In diskrediet brengen van influencers door trollen

Het Rijk blijkt verschillende technieken te hanteren om kritische journalisten en burgers aan te pakken. Vanwege schaarse capaciteit, richten de instanties zich hoofdzakelijk op personen met een groot bereik. Eén van de gebruikte technieken is het in diskrediet brengen van influencers en het ondermijnen van hun standpunten. Hoe dit precies gebeurt, wordt niet omschreven maar het is algemeen bekend dat dit op social media vooral gebeurt door de inzet van nepprofielen, zogenaamde trollen.

Het Rijk laat social media profielen van burgers verwijderen

Uit de wob-documenten blijkt dat het Rijk ook samenwerkt met techbedrijven om ongewenste informatie van de platformen te verwijderen. De autoriteiten voerden bijvoorbeeld gesprekken met het Oversight Board van Facebook en organiseerden discussies over de rol en verantwoordelijkheid van techbedrijven. Hieruit blijkt dat de techbedrijven door de staat onder druk worden gezet om kritische uitingen te censureren.

Maar het gaat nog een stap verder. Zo blijkt dat het Rijk rechtstreeks contact heeft met techbedrijven wanneer het wil dat profielen van influencers worden opgeheven. Het gaat hier niet alleen om mensen die werkelijk misleidende informatie verspreiden. De afgelopen jaren zijn er namelijk vele kritische deskundigen en (burger)journalisten van platforms verwijderd. Dit gebeurde in de eerste maanden van de crisis bijvoorbeeld met beursanalist Kees de Kort, huisarts Rob Elens en hoogleraar Bob de Wit.

Tegengaan van kritische geluiden over multilaterale verbanden

Een toenemend aantal mensen heeft ondertussen in de gaten dat Nederland feitelijk wordt geleid door een marionettenregering. Het is alleen niet geheel duidelijk wie er precies aan welke touwtjes trekken. Het zijn in ieder geval overduidelijk multilaterale verbanden en organisaties. De wob-stukken onthullen dat er door de autoriteiten veel belang gehecht wordt aan een positief sentiment over de NAVO en EU. Expliciet wordt vermeld dat kritische geluiden over deze multilaterale verbanden in de kiem moeten worden gesmoord.

Conclusies van het wob-onderzoek

Het onderzoek laat zien dat een groot aantal ministeries en instanties is betrokken bij het inventariseren van kritische geluiden van burgers. Men zegt dit te doen om "desinformatie" tegen te gaan. Maar in werkelijkheid gaat het om het tegenwerken van meningen, ideeën en zelfs feitelijke informatie, die tegen het regeringsbeleid in gaan.

De Nederlandse staat houdt zich op grote schaal bezig met gedragsbeïnvloeding. Enerzijds wordt de media als spreekbuis gebruikt, waarbij regeringsbeleid via narratieven moet leiden tot

gedragsverandering. De kritiek van burgers op het beleid, die zich hoofdzakelijk via social media verspreidt, wordt tegengegaan door techbedrijven onder druk te zetten om deze geluiden te censureren en invloedrijke burgers van platformen te verwijderen.

1

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-digital-identity_nl

2

<https://wobcovid19.rijksoverheid.nl/publicaties/39ca64546eafb7d418eff2c463222b63/bijlagen-bij-besluit-wob-verzoek-over-de-inzet-van-influencers-voor-de-campagne-alleensamen.pdf>

3

<https://www.ad.nl/show/boef-heeft-spijt-van-deelname-aan-coronacampagne-en-doneert-verdiende-20-000-euro-aan-goed-doel~ae9df554/>

4

<https://www.geenstijl.nl/5163647/gs-omgevingsanalyse-vws-omgevingsanalyses>
Subscribe to Daniël van der Tuin

Compendium van de Rijsoverheid

17 augustus 2020

Regeringsbeleid (17 augustus)

Regeringsbeleid (17 augustus)

De regering heeft een aantal maatregelen aangekondigd om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden. Deze maatregelen zijn:

- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen uitgebreid met maximaal 100 miljoen per maand voor maximaal 10 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren (18-24 jaar) uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen (65 jaar en ouder) uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.

Compendium van de Rijsoverheid

17 augustus 2020

THREEKS VAN MAALDRONS PERSONEN

THREEKS VAN MAALDRONS PERSONEN

THREEKS VAN MAALDRONS PERSONEN

De regering heeft een aantal maatregelen aangekondigd om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden. Deze maatregelen zijn:

- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen uitgebreid met maximaal 100 miljoen per maand voor maximaal 10 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren (18-24 jaar) uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen (65 jaar en ouder) uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.

Compendium van de Rijsoverheid

29 mei 2020

De groei van de economie zal de komende maanden dalen. Het is belangrijk om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden.

De groei van de economie zal de komende maanden dalen. Het is belangrijk om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden.

De groei van de economie zal de komende maanden dalen. Het is belangrijk om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden.

De groei van de economie zal de komende maanden dalen. Het is belangrijk om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden.

Compendium van de Rijsoverheid

Beleidsmaatregel	Doelstelling	Verwachting	Beleidsmaatregel
Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen met maximaal 100 miljoen per maand voor maximaal 10 miljoen mensen.	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen met maximaal 100 miljoen per maand voor maximaal 10 miljoen mensen.	Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen
Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren (18-24 jaar) met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren (18-24 jaar) met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.	Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren
Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen (65 jaar en ouder) met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen (65 jaar en ouder) met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.	Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen
Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.	Verhoging van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.	Uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand

Compendium van de Rijsoverheid

9 april 2020

De regering heeft een aantal maatregelen aangekondigd om de economie te ondersteunen en de werkgelegenheid te behouden. Deze maatregelen zijn:

- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen uitgebreid met maximaal 100 miljoen per maand voor maximaal 10 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor jongeren (18-24 jaar) uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor ouderen (65 jaar en ouder) uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.
- De uitbreiding van de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand:** De regering heeft de werkloosheidsuitkeringen voor mensen met een arbeidsachterstand uitgebreid met maximaal 50 miljoen per maand voor maximaal 5 miljoen mensen.